

kimagaslóaknak, de maga a szerző sem, s legfeljebb azért foglalkozik velük, mert a maguk nemében és korában bizonyos társadalmi osztályok vagy rétegek körében nagy hatásúak voltak és mert angol nyelven több művük megjelent. Így viszont a műnek — főleg a XX. századi — értékbeli arányai is némileg eltolódnak, ami egy ilyen reprezentatív kötetnek nem válik előnyére. — Indokolatlan to-

vább a XIX. századi írók szerkesztési sorrendje: hogyan állhat Kemény Zsigmond Katona József előtt, és miért Gárdonyi—Mikszáth—Jókai a sorrend? — éppen fordítva kellene lennie. Kevésbé feltűnően ehhez hasonló fordul elő a XX századi írók sorrendjében is.

Mohay Béla

La Renaissance et la Réformation en Pologne et en Hongrie (1450—1650). Rédigé par Gy. Székely et. E. Fügedi. Bp. 1963. Akadémiai K. 562 p. (Studia Historica Academiae Scientiarum Hungaricae. 53.)

Az Akadémia idegen nyelvű történeti sorozatának e figyelemre méltó köteté az 1961. október 10—14-én tartott budapesti lengyel—magyar reneszánsz-konferencia előadásait adja közre. Bár sajnálatos módon az irodalomtörténet alig volt képviselve a konferencián (jóval kevésbé, mint pl. a művészettörténet), a közölt történeti előadások jóvoltából a könyv a magyar reneszánsz irodalmának kutatói számára is nélkülözhetetlen.

Sok tanulsággal szolgálnak a konferencia külföldi (főleg lengyel és szovjet) résztvevőinek a tanulmányai, melyek főleg a korszak lengyelországi problémáit, kisebb részben a reformáció egyes kérdéseit világítják meg, figyelmünkre mégis elsősorban a magyar reneszánsz-kor történetére vonatkozó dolgozatok számíthatnak. Annál is inkább, mert a külföldi résztvevőkre való tekintettel történészeinknek a XVI. századi magyar gazdaság- és társadalomtörténet alapvető kérdéseit tömören kellett összefoglalniuk, ami a magyar irodalomtörténészek számára is nagyban megkönnyíti a tájékozódást.

Különösen Makkai Lászlónak *Die Hauptzüge der wirtschaftlich-sozialen Entwicklung Ungars im 15—17. Jahrhundert*, Sinkovics Istvánnak *Le „servage héréditaire” en Hongrie aux 16—17 siècles*, Szücs Jenőnek *Das Stadtwesen in Ungarn im 15—16. Jahrhundert*, valamint Benda Kálmánnak *Les bases sociales du pouvoir des princes de Transylvanie* című előadásait kell a kötet anyagából kiemelnünk. Míg ugyanis a többi magyar érdekű tanulmány az egyes szerzőknek korábban magyarul is publikált eredményeit sommázza, addig az említettek jórészt még publikálatlan új kutatásokra támaszkodva adtak meggyőző képet a kor fontos történeti problémáiról.

Az utóbbi tíz évben egyre erőteljesebben kibontakozó gazdaság- és társadalomtörténeti vizsgálatok már eddig is teljesen új megvilágításba helyezték a magyar reneszánsz korát

(lásd: *A magyar reneszánsz-kutatás újabb eredményei.* MTA I.OK XXI. köt. 235—265.), ezek az újabb értekezések azonban nem kis mértékben tovább szilárdítják és teljesebbé teszik a már korábban elért eredményeket.

Kívánatos lenne ezért, hogy Makkai, Sinkovics, Szücs és Benda tanulmányai, illetve azok teljesebb, dokumentált változatai mielőbb magyar nyelven is megjelenjenek.

K. T.

Irányi István: Petőfi Zoltán életpályája' különös tekintettel Békés megyei, szarvasi éveire. Szarvas, 1964. Szarvas Község Tanácsa VB. 212 l. (Szarvasi Füzetek, 4.)

Örömmel tapasztaljuk, hogy egyre nő a vidéki múzeumok, tanácsok anyagi és erkölcsi támogatásával megjelentetett irodalmi vonatkozású kiadványok és könyvek sora. Az általuk biztosított — sajnos, a szükségesnél még mindig kevesebb — kiadási lehetőség oly kutatókat sarkallhat munkára, kik egy-egy vidék levéltárainak, helyi hagyományainak legjobb ismerői, és akik helyett, eredményesebben, senki más nem végezheti el a még ismeretlen adatok felkutatását, megmentését. A helyi kiadványok sorozatainak egy újabb láncszeme, Irányi István könyve is új, eddig még nem publikált kézirat anyagok feldolgozásával, önálló kutatással szélesíti eddigi ismereteinket.

Nem ünneprontásként, de előljáróban, épp e kiadvánnyal kapcsolatban, a dicséreten túl nem hagyhatjuk azonban említés nélkül e kiadási forma fogyatékoságát sem: a helyi szempontok néha felborítják a fontossági sorrendet. A szerző — mint erről köteté előszavában olvashatunk is — Petőfi Zoltánról szóló művének új adataira átfogóbb Petőfikutatásai közben akadt rá; ez csak kis része „Petőfi Körös-menti életét” egybefoglaló nagyobb munkájának. A közvetlenül Petőfire vonatkozó új kutatási eredményei publikálására, kidolgozására azonban eddig még nem jutott sem hely, sem idő; helyette — Zoltán szarvasi kapcsolata miatt — elsőként e nem érdektelen, de fontossági sorrend tekinteté-